

Adoptie van een pleegkind

Pieter is Nederlander en James is Brits. Zij hebben al lange tijd een relatie en in 2000 zijn zij een geregistreerd partnerschap aangegaan. Pieter en James hebben ervoor gekozen om pleegkinderen in hun gezin op te nemen. Het worden er twee: Mees en Pjotr. Maar voor Pjotr volstaat de pleegstatus niet. Daarom willen ze hem adopteren. Een voorbeeld uit de praktijk van mr. Vera Kidjan.

Mees, de eerste pleegzoon van Pieter en James, hebben ze een stabiele gezinssituatie geboden. Hij is autistisch en toch is hij erin geslaagd om aan de universiteit te gaan studeren. Mees woont nog bij Pieter en James.

Pjotr is in Nederland geboren. Zijn moeder komt uit Rusland en zijn vader uit Tsjetsjenië. Beiden hebben destijds in Nederland asiel aangevraagd. Vader heeft zich nooit om zijn zoon bekommerd.

Kort na de geboorte van Pjotr is hij met onbekende bestemming vertrokken. Pjotr heeft geen paspoort, hij staat bij de gemeente geregistreerd als 'nationaliteit onbekend'.

Pjotr en zijn moeder leiden al jaren een zwervend bestaan. Moeder komt in aanmerking voor een eengezinswoning en een uitkering onder de voorwaarde dat zij werk zal aanvaarden. Maar moeder weigert te werken. Hierdoor is haar uitkering stopgezet en loopt zij een huurschuld op. Schuldsanering weigert ze. Moeder en Pjotr worden uit het huis gezet. Moeder weigert mee te werken aan alternatieve oplossingen. Zij wordt gezien als onvoorspelbaar, dwingend en veeleisend. Alle verantwoordelijkheid legt zij buiten zichzelf en zij komt afspraken niet na. Waarschijnlijk kan zij de consequenties van haar gedrag niet overzien. Iedere aangeboden hulp weigert zij. Deze situatie wordt voor Pjotr steeds bedreigender en kan niet langer zo doorgaan.

Crisisopvang

De rechtbank spreekt een ondertoezichtstelling uit en een machtiging tot spoeduisplaatsing van Pjotr in een voorziening voor crisisopvang. In een latere beslissing wordt het gezag van de moeder beëindigd en tegelijk Jeugdbescherming tot voogd over hem benoemd.

Pieter en James bieden Pjotr aanvankelijk crisisopvang aan. Pjotr ontwikkelt zich goed bij hen en zij raken gehecht aan elkaar. Pieter en James besluiten om Pjotr pleegopvang aan te bieden van meer permanente aard. Jeugdbescherming brengt regelmatig rapporten uit. Uit het eerste onderzoek blijkt dat Pjotr bij zijn moeder onvoldoende basisveiligheid heeft ervaren. Er lijkt sprake te zijn van gedragsproblemen die voortkomen uit verwaarlozing. Als voorbeelden worden genoemd eetproblemen, slaapproblemen en sociaal-emotionele problemen. Ook zijn er vragen omtrent zijn gewetensontwikkeling, die passend zijn bij hechting die gecompliceerd is verlopen. Pjotr krijgt intensieve trustbehandelingen en hij volgt traumaverwerkingstherapie. Zijn eetprobleem verbetert.

Ondertussen woont Pjotr alweer vijf jaar bij Pieter en James. De moeder van James woont in het Verenigd Koninkrijk en wordt ernstig ziek. Reden waarom Pieter en James regelmatig

naar het Verenigd Koninkrijk reizen. Zij kunnen Pjotr echter niet meenemen omdat hij geen paspoort heeft. Pjotr wordt tijdens hun reizen noodgedwongen ondergebracht in een ander pleeggezin. Deze situatie vinden Pieter en James onwenselijk.

Overleg met ander pleegkind

Pieter en James praten over deze situatie met de gezinsvoogd. Zij komt met de optie om Pjotr te adopteren. Pjotr beschouwt Pieter en James al als zijn papa's en zij beschouwen hem evenals hun andere pleegzoon als hun eigen kind. Het ziet er niet naar uit dat moeder in de toekomst de zorg over Pjotr kan overnemen. Als Pieter en James Pjotr adopteren, krijgt Pjotr door de adoptie een Nederlands en mogelijk ook een Brits paspoort. Hierdoor krijgt Pjotr een stukje identiteit terug. Pieter en James leggen de optie voor aan Pjotr. Hij reageert enthousiast. Hij wil ook graag de achternaam van Pieter krijgen. Pieter en James moeten zelf nog goed nadenken, want zij willen Mees niet het gevoel geven dat hij achtergesteld wordt. Zij praten erover met Mees. Ook hij vindt de adoptie een goed idee. De adoptieprocedure wordt gestart met medewerking van Jeugdbescherming.

Moeder is wispelturig. Pieter en James vrezen dat zij de adoptie tegenspreekt. Zij geven in de procedure aan dat aan de tegenspraak van moeder voorbij kan worden gegaan. Uit de rapporten van Jeugdbescherming blijkt dat Pjotr nu en voor de toekomst niets meer van zijn moeder in de hoedanigheid van ouder te verwachten heeft. Zij is ontheven van het gezag omdat zij het gezag over Pjotr heeft misbruikt en de verzorging en opvoeding van hem op grove wijze heeft verwaarloosd.

Wat als moeder niet instemt?

Mocht moeder gebruik maken van haar bevoegdheid om instemming aan de adoptie te weigeren, dan zal zij hierin niet de belangen van Pjotr zwaar laten wegen maar meer haar eigen, gekwetste, belangen. Dat kan

onder meer worden afgeleid uit de wijze waarop zij zich heeft opgesteld tijdens de ontmoetingen met Pjotr na de uithuisplaatsing, haar gedragingen tijdens de zittingen in de eerdere procedures, haar gedragingen jegens Pieter, James en de gezinsvoogd en de desinteresse die zij toont in de ontwikkelingen van Pjotr. Wanneer er een grote onevenredigheid zit tussen enerzijds het door de ouder gestelde belang bij de uitoefening van het recht om instemming te weigeren en anderzijds het belang van het kind bij de adoptie, dan neemt de Hoge Raad aan dat de ouder niet in redelijkheid tot uitoefening van dat recht kan komen en dus misbruik maakt van zijn bevoegdheid¹.

De moeder leidt nog steeds een zwervend bestaan. Zij en de vader moeten door de rechtbank op de wettelijk voorgeschreven wijze bij openbaar exploit worden opgeroepen. Zij reageren niet op de oproep. De rechtbank neemt een beslissing. Het feit dat de ouders niet gevonden kunnen worden en daarom niet hun mening kunnen geven over de adoptie mag niet in het nadeel van Pjotr worden uitgelegd, vindt de rechtbank. Moeder heeft geen gezag meer over Pjotr en Jeugdbescherming stemt in met de adoptie. De rechtbank vindt dat de adoptie in het kenmerklijk belang is van Pjotr en spreekt de adoptie uit. Pjotr krijgt de achternaam van Pieter en een Nederlands paspoort.

Mr. Vera Kidjan is werkzaam bij Everaert Advocaten in Amsterdam. Meer weten over recht en adoptie? Zie: www.everaert.nl

¹ HR 19 mei 2000, NJ 2000, 455 en HR 21 februari 2003, NJ 2003, 21